

DOBROGEA JUNĂ

Director-Proprietar C. N. SARRY

APARE ZIENIC

Redacția și Administrația: CONSTANȚA str. Școlii Vârnav No. 27
Abonamentul cu supliment cultural: un an 100 lei, 6 luni 50 lei
Pentru Anunțuri și Instituții lei 2.000—Reclame și inserții după tarife
Telefon No. 140

Inscris în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului Constanța sub Nr. 3 din 7 Mai 1938

Constanța geamiilor ortodoxe

de Ion Dixu

Odată cu deșteptarea, mai mult ori mai puțin artificială, a medievalismului, anii dezecilibrului de după război au prins în hora „barokului”, „rokokoului”, „cubismului”, „dadaismului” etc. și nevinovata ortodoxie a moș-strămoșilor noștri, bieții pravoslavnic-valahi... Propagandistii și apologeții... „novismului”... au răzbit până în însăși biserica lui Iisus Christos, în scop... „s'o a dequeze vremeurilor”... ca să nu rămână... retrogradă...

Ca și când n'ar fi fost, par'că, destul, cu prefacerea preoților într'o anexă a brigăzii de moravuri... cu tunderea, barbierirea și înbrăcarea lor... „nemjește”...; cu introducerea, în cult, a electricității, în locul lumânărilor de ceară, și a radioului, în fața ușilor împărătești...; cu răspunsuri liturgice, date de... „primadone”, mai mult ori mai puțin identificate, cu obraji îmbujorati de roșu-uri și înlacrați de astringența lărdurilor părunse până'n gene și pleoape...; cu politicianizarea clerului, ajuns, până mai deunăzi, obiect de iavaleală laică... etc. etc. Iată, acum, și vechea noastră pictură religioasă, cu care țara concurează arta europeană — și chiar tradiționalul nostru stil de construcție bisericască, care-a dat, istoriei românești, adevărate perle arhitectonice, sunt deadreptul grav amenințate. Nu numai în Ardealul, care, la urma urmei, poate primi mai ușor influența mediului local, nu întotdeauna de exclusivitate românească, ci și'n unele părți din vechiul regat... Ba, ceace-i deadreptul alarmant, chiar în Constanța Dobrogei românești...

Cine trece, d. p., pe lângă așa zisa biserică „Sfinții Constantin și Elena”, din strada Calărăși, ori pe lângă „capela militară”, încă în construcție — și nu știe că, amândouă, sunt... biserici ale lui Iisus Christos, mai că n'ar crede ca nu's... geamii, închinata cultului lui Mohamed, profetul... Minaretul dela „Sfinții împărați” domină, prin înălțimea și majestatea lui, toată partea de sus a municipiului... și cine vine, la Constanța, pe uscat ori pe mare, este cu neputință să nu fixeze, în partea locului, „mahalaua turco-tătară”.

„Capela militară”... nu convinge pe vizitator că e încăș ortodox, nici când s-ar apropia de zidurile ei, înconjurând-o.

Construcția ei poate fi confundată cu vreun „praetorium”... roman — cu vreo geamie celebră, fie moscheia lui Omar, din Ierusalim — cu vreo pagodă budistă... ori chiar cu vreun baptister, de creștinism primar, ori cu niscăi temple jidovești ori romano-catolice, ca, d. p., biserica „Santa Maria dei miracoli”, din Veneția... — numai cu vreo biserică pravoslavnic valahă, în niciun caz, nu... — Crucile ei, însă, cu care-i decorată în lus-pătru părți laterale — nici ele nu's creștine... Pentru motivul ca nu's ale lui... Iisus Christos...

Creștinii corinteni, în vremele apostolice, n'ajunseseră să ridice biserici, ci numai încercaseră să aduleze pe Apolo, pe Petru ori pe Pavel... și-au și primit riposta din epistola întâia a lui Pavel, către dânsii, rămasă celebră, prin violența ei:

— „Nu cumva, s'a răstignit Pavel, pentru voi?... Sau, fosi-ați botezați. În numele lui Petru?... Oare, s'a împărțit Christos?... Pentru aceea, cum este scris: CINE SE LAUDĂ, ÎN DOMNUL SĂ SE LAUDE”... (câp. I.v.13.31).

Nu mai stăruiesc asupra „picturii”... dela „Sfinții împărați”: de Ingeri goi, cu picioare lunguețe... de capete sacrosancie, în formă de cepe, ridichi, gulii de nasuri ascuțite și de strale demimondene etc... — Fără să i se poată contesta... „artisticul”... d'într'înșă, ea-i, sub raportul „canonului pictural atonit”... care există și de care, ca ortodoxi, călă să ținem seama, un adevărat repertor dr... exhibițiunii.

Neamul acesta are un stil arhitectonic-bisericesc și o iconografie tradițională... Care, sub forma exclusivității bizantine, ni-au dat celebrele biserici ale lui Negruvoda, din Câmpu-Lung și Curtea-de-Argeș (sec XIII) bisericele mănăstirilor Tismana, Cozia și Cotmeana — (sec. XIV) — ori ctoriile lui Ștefan cel Mare: Sfântul Nicolae, din Iași, Sfântul Dumitru, din Suceava etc... Și, sub forma româncizării acestui stil, ni-au lăsat biserica din Curtea-de-Argeș, lăcaș de veșnică adormire al voievozilor țării, Sfinții Tiel ierarchi, din Iași, a lui Vasile Lupu etc. etc.

N'ei „Sfinții împărați” — așadar — nici „Capela Militară” nu sunt în stare, prin aspectul lor, să ne treziască emoțiuni de ortodoxie română. (continuare în pag. 4)

ATENȚIUNE ZILE!

Atențione la știri!

Evenimentele ce se desfășoară atât de rapid aproape de granița noastră, sunt de sigur de natură a naște și întreține atât curiozitatea de a ști, cât și interesul obștesc — mai ales în România.

Cum ceea ce se petrece nu este un fapt al cărui răsunet se mărginește numai în sfera central europeană, aceasta contribuie ca opinia publică să se dedea în comentarii și mai ample.

Deci că, dacă aceste comentarii sunt legitime, lansarea de zvonuri de care se face atâta uz și abuz în aceste zile de înfrigurare, este o crimă.

Nu întârnești un om, care să nu te întrebe: „E adevărat că... (urmează știria ocupării de către nu știm ce armată, a nu știm căror teritorii).”

Sau: „Ce știi despre ultimatum?”

Nici nu ne gândim să înregis'trăm aci, fie și sub o formă îndepărtată, toate năstrușnicile zvonuri cari circulă și cari, toate, sunt foarte grave.

Atragem însă atențiunea oamenilor cari se cred bine informați și împărtășesc și altora cele ce cred că știu, că există o lege a alarmismului, care trimete pe infractori la tribunala militară, prevăzând pedepse foarte zăpre.

Pe lângă aceasta, stragem și atențiunea autorităților în drept asupra acestei chestiuni.

Pentru că aceasta este alarmism, și nu atunci când un gazetar încearcă să pună la locul lui, pe clueștie ce gangster din port.

ION NEICU

imbucurător

În comunicatul oficial dat în urma vizitei făcute la Ankara de către d-l Klosselvanof, premierul bulgar, se constată că: „În fața evenimentelor cari se succed în Europa, solidaritatea dintre popoarele balcanice, ca și independența absolută a politicii lor respective și comune, constituie o garanție de pace nu numai pentru regiunea geografică în care se află așezate aceste popoare, ci și pentru întreaga Europă”.

Conferința d-lui I. Teodorescu

După cum am anunțat, mâine Miercuri seara, va vorbi în sălă „Epis”, d-l Ionel Teodorescu, despre Romanul românesc.

Conferința va fi urmată de concertul la pian al D-nei Atanasof.

Va fi de sigur un regal cultural, la care constanțenii nu vor întârzia să se bucure.

Dela frontiera de sud

a DOBROGEI

...La rugăciune

Cei trei gemeni ai colonistului C. N. ROMAN din comuna Ahmatlar, județul Durostor, cari își îndreaptă curatele rugi către bunul Dumnezeu, cerându-i să aibă în grije apropiata graniță a țării, odată ca și mai apropiatele nevoi ale necăjitului lor părinte, învovărat de o familie numeroasă.

Cazul „NEGULESCU”

Se strânge funia de steajăr

Un contabil care nu știe nimic

și care totuși știe foarte multe

După groaznicul huruit produs de „căderea” de care ne ocupăm de câțiva vreme — zgomot pornit de pe moll-urile portului și răzbit până'n fundurile Anadolichioinului și Brătianului — toată lumea se interesează, firește, de deznodământul fatal. Toți se întreabă: — Ce mai e cu Negulescu?

Dar cum poate — vor înticba unii — un individ, care ridicat se știe de unde, să stârnească atâta curiozitate publică?

Întrebare de prisos, dacă ne gândim la minunile gangsterismului american, cărui cinematograful și acum în urmă belinograful i au suprîmat chiar distanța!

Deznodământul dramei „Negulescu” e chestie numai de zile: „S'a strâns funia de steajăr” — cum spune Românul. Iar prăbușirea va fi exact de proporțiile uluitoarei și americane „lui ascensiuni”.

Să începem însă cu precizie! Cătorii noștri se vor fi săturat de lungirea „uverturilor” — fiind că, excepțională ca și persoana autorului, „opera” americanului Negulescu a avut mai multe... uverturi.

Cifre nu putem aduce nici de data aceasta. Fiindcă însuși contabilul „întreprinderii” — un fost director de bancă din Constanța — n'a putut prezenta anchetatorilor de căt mădăre și suluri de state de plată și an registru, în care... n'a trecut nimic. Operațiune cu care se îndeplinește acum d. Inspector financiar Petrescu și asistentul d-sale d. Iordăchioaia, pentru a înscrie pe capitole, și a totaliza MILIOANELE ce au trecut, exclusiv, prin mâinile „Sefului” Negulescu.

Căci ACESTA IUS TOȚI BANII proveniți din munca a mii de oameni, pe o simplă semnătură pusă în dosul statului de plată. În loc ca faimosul contabil —

de ce nu l-am numi? D. N. Goleal să se înregistreze în regulă cu sumele primite și după ce va fi reținut cotele, mai mult ori mai puțin legale, să dispună plata, așa cum cere regulamentul, în localul Comisiunii muncii sau al Căpitaniei portului, — d-sa dădea toți banii „Domnului” Negulescu, care pleca cu ei, să ziceți, la Sindicat.

Să vedeți îndată câte erau aceste cote:

- a) Uzul de șule.
- b) Asigurările sociale.
- c) 1% fondul muncii.
- d) 1% pentru cămin.
- e) 1% fond cultural.
- f) 2 lei pe tonă la toate mărfurile de import, afară de fierul vechi.

La care se mai adaugă, pentru Sindicat, 3 lei la zi licerată, de fiecare om, inuncilor permanent sau flotant și cola anuală de 480—720 lei, care se încasa anticipat.

D-l contabil invocă o scuză: — Cum ar fi putut lua el, om cu nevoia păinii de toate zilele, atitudine lașă de un „personaj”, cărui cogeamite mișcări nu-i preocupău chiar în public prietenia și onorurile?

Nu știm întru cât va fi socotită în un moment dat, valabilă scuză d-lui Golea, — deși d-sa va trebui să vorbească și să spună într'o zi tot ce știe. — Ceeace a-pare sigur, este că numitul Ion Negulescu, zis și Aurel, va trebui să dea socotăia de toate aceste sume, care însumează milioane și care se totalizează acum cu toată grija și minuțiozitatea de către d-l Inspector Petrescu.

Și dacă simplii muncitori — ale căror nume reale sau fictive figurează cu zecile de mii în statele de plată „lichidate” sistem Golea-Negulescu — nu vor putea recupera niciodată mișoarele cu care au fost literalmente (conținure în pag. 4)

ROMANITATEA

CARNET POARTA ROMANITĂȚII

CORRESPONDENȚA acestor pagini — manuscrise, cărți, reviste, informații — E. V. Haralambie, Ion Rău 110 (ca și pe adresa redacției).

CREDO...

„Gândul nostru se întoarce cu dovezi mil de auz în urmă!”
 „Cehotele întregi își poartă bărbătească pas peste țara care va să Javia României.”
 Căderea lor este hotărâtă — energice la vorbă și la faptă — și au întins în soare.
 Sunt cohortele!
 Cohortele Romei și ale zărilor...
 Aci în țara de lângă Pontus Euxinus, de lângă neapătul desfășurării apelor și al legendelor — în țara de nisip și apă, în care oamenii pământului sunt mai mădri decât mădria înaltă — aici pe al cohortelor trebuia să răsună mai puternic și chiar și răsună...
 Și și vedem zidurile — în ritual de zodie — istoric.
 Și pașii lor trece fructuozitatea timpului...
 Generații dept generații își călăuzesc destinația în aceluși ca dale și și astăzi se mai vede!
 Dumnezeu a dat omului cea mai perfectă dăruire a bunăstării lui: posibilitatea de a avea din prezent. Dacă se putea situa pe gânduri și săi ca de acolo, din mijlocul mătămării realizării a ceea ce a avut și să facă sau chiar și numai din regatul placurilor să privească înăuntru să mai fie capricioasă de temeră prezentului, vestimentația privilegiilor istorice.
 Nu toți oamenii pot face asta și nu-i vrea lor că Dumnezeu nu le-a dat și lor posibilitatea de a vedea în viitor ce doar alții văd — și țară să vrea ei...
 Mai sunt și alții care se opun viitorului. Căci încearcă și cu omenăște lor forțe, să schimbe istoria...
 Ce cereghioși sunt țaria!
 Istoria pornește de undeva, din mit și se finalizează în Dumnezeu...
 Noi trăim pe linia asta. Conștiința sau nu — asta n'are de ce să intereseze aici.
 Destinul roman al țării noastre se continuă în și peste veacuri nemăsurat de frumos. Ușor, al soare lumina zilei, alături, subțire, ascens baljocurilor și scrii celor ce ar vrea să segrume românișmii...
 Urmele romane din Sudul Dobrogei smintesc romanitatea noastră — dar mai presus de asta smintesc destinația majoră și românișmii...
 Și publicarea acestor pagini vrea tocmai să sublinieze credința noastră în asta...
 În destinația românească a Dobrogei.
 E. V. Haralambie

În Nordul județului Caliacra, pe raza comunei Camilariu la S. W. de satul Camilariu și west 1600 metri de șoseaua județeană Bazargie-Camilariu Fandoni-Constanța, se înalță un piatou în forma circulară cu o suprafață de peste 34 hectare, străjuit de ziduri aibe de piatră ce par fantome în zare, dominând împrejurimile pe o rază de peste 25 kilometri spre granița de Sud, spre Dunăre, spre marea Neagră și spre Aiamelisi, în Nord.
 Pe acest platou, înconjurat la N. E. și W. de văi, ce poartă firul apelor spre Dunăre, acum donă mil de ani, trăia cetatea Abritus.
 În acea vreme — era cu peste o jumătate de veac înainte erei creștine — Dobrogea de azi, poarta numele de Dacia Pontică, era locuită de Daci și Geți și asculta de autoritatea celui mai mare rege dac Burebista, care prin puterea personalității sale în administrația internă și prin geniul războinic, ridicase statul dac în culmea puterii.
 După anul 60 a. Hr. Burebista este asasinat de conspiratori nemulțumiți de politica sa, iar statul se împarte între aceștia.
 Când împăratul roman Augustus pornește războiul cu Dacia, găsește aici cinci regi tar peste Dunăre în Dacia Pontică, trei.
 Aceasta din urmă este supusă de Romani sud conducerea generalului Crasus în anul 28 a. Hr.
 Rege al părții din Miazăzi era Roles, un amic și aliat al Romanilor și numai un conflict armat între el și vecinul din Nord, Dapix, înlesnește lui Crasus ocazia cuceririi celor trei mici regate ale Daciei Pontice.
 Când săpânea în sud Roles, trei erau cei mai de seamă cetăți ale sale: Durostorum, Abritus și Axioopolis.
 Nu s'ar putea afirma cu siguranță că cetatea este de origine romană.
 Identitatea de concepție arhitectonică între această cetate și altele despre care nu mai poate fi îndoielă că sunt zidite de Romani, se explică prin faptul că civilizația și arta romană în construcții trecuse în acea vreme, de mult granițele imperiului.
 Și țarași nu este exclusiv ca Romanii fiind aliați cu Roles să fi zidit această cetate puternică, de care la nevoie ușor se puteau servi legiunile romane în tendințele lor cuceritoare.
 Aceasta ipoteză pare plauzibilă întrucât înainte de

Roles nu se vorbește de aceste cetăți absolut nimic, după cum istoricul roman Cassius Dio afirmă (Giurascu I — 57).

Deasemenea, până la această dată Romanii — nu scrierilor — că au simțit nevoia a se alia cu conducătorii țării dintre Dunăre și Mare.

Pentru supunerea definitivă și pentru instalarea unei intense vieți romane în Dacia Pontică, după anul 52 al erei creștine Aelianus, general roman, trece în Moesia inferioară — deci și în Dacia Pontică — peste 100.000 Geți și exploatează așa fel țara încât este socotită de istoricii vremii ca grătar al imperiului.
 Într'un timp timp relativ scurt, peste 30 puternice cetăți romane legate prin drumuri — a căror urme să vadă și azi, se găsesc înprăștiate pe trei direcții: litoralul Mării Negre, malul Dunării și pe mijlocul provinciei dela Sud spre Nord.
 Un drum principal lega cetățile după litoralul dela Cranea (Ecrene de azi), Durostorum, Calatis, Tomis, Histria, Salsovia, trecând apoi în Moesia superioară prin Barboși.

Al doilea drum principal venind din Sud West prin Durostorum, Alinum, Axioopolis, Capidava, Carsium, (Hârșova) Beroe (Peceneaga) Troesmis (Iglia) întâlnind deasupra Macinului la Othogetia (Bisericiuțe) drumul cetăților după litoral.
 Al treilea drum, venind din Sud dinspre N. W. Odesos (Varna) făcea legătura cetăților înșirate în direcția nord, pe mijlocul țării, unind, Zaldapa, ABRITUS (Aptatelessi) Tropaeum Traiani, Ulmetum (Pantellimonul de Sus) și b. da (St. Rusă) de unde se bifurca spre Nord la Noviodunum (Isaccoa) unde se unea cu drumul litoralului și direct spre Est unde întâlnea acelaș drum.

Stăpânirea platurilor și cetăților era romană acum.
 Viața cetăților atingea în acea vreme culmea perfecțiunii în domeniul social, militar, justiției și artelor, cum am putut vedea în Cetatea Antică de Istoricul francez Foustiel de Coulanges, tradusă de d-l profesor Alexeanu, în românește.
 Din pustele asiatice însă valuri din ce în ce mai amenințătoare de barbari, atrași de blîșugul și splendoarea romană, se îngrămădeau la granițele imperiului.
 Dacia Pontică, prezentă pentru romani un îndoit interes, spre a nu cădea în mâini barbare.

luta interes militar și apoi economic

Deaceia, pedeparte politica neliniștitoare a Dacilor din Nordul Dunării pe de altă parte unei legături pe mare cu Mediterana, hotărâse pe Romani să acorde o deosebită atenție fortificării, și administrării celor mai însemnate cetăți ale Daciei Pontice, chiar din momentul supunerii lor.
 Cetatea Abritus, fiind situată la intrarea dinspre Sud în Dacia pontică pe drumul principal ce brăzda țara pe mijloc până sus la Dunăre, și pe un platou care prin așezarea sa strategică putea fi socotit chela de boltă pentru apărarea țării întregi în cazul unui eventual atac dușman din Sud (am spus că asigură supravegherea la adâncime și în toate direcțiile pe 25 Km.) s'a bucurat dela începutul stăpânirii romane, de toată atenția.

În afara de drumul principal ce o lega cu Zaldapa și Adam-Clisi, care se zăreau din turnurile cetății, drumuri secundare o legau spre W. și E. cu Calatis (Mangalia) și Durostorum, care drumurile însă, spre deosebire de cele principale, azi nu se mai pot observa.

În afară de asigurarea legăturii cetății cu cele vecine cum am spus, privind zidurile ce o înconjurau, trebuie credem că stăpânirea romană a depus tot efortul spre a face din Abritus o cetate cu mult mai rezistentă ca Durostorum sau Adam-clisi.
 Pe o bună parte din lungimea înconjurării cetății, și anume spre S. și S. W. unde terenul se continua cu un platou mai puțin înalt ca vatra cetății, zidurile cetății, sunt duble, în grosime de peste 80 centimetri. — Ele sunt făcute din piatră cioplită și necioplită, legata cu un amestec de var și ciment asemănător cu cel din monumentul dela Adam Clisi, de o rezistență nelăntrecută. — Golul dintre ziduri este umplut cu pietriș bine legat în grosime de 2 metri.
 Aci se crede a fi fost porțile de serviciu și de parada ale cetății.
 În această parte peste 20 contraforturi, prima linie de luptă în apărare cetății cu o rază de peste 6 metri și la o depărtare unul de altul între 3-6 metri, întăresc zidurile duble ale cetății.
 La Nord și Est-ul cetății, contraforturi mai rare, înșirate la înălțimi de 15-30 metri, străjuiesc zidurile. — Văi adânci pline cu apă, înlesneau aci apărarea cetății în interiorul cetății, clădiri

speciale pentru garnizoană și populație au fost dezvoltate în decursul vremilor de sătenii din comunele vecine, cari au înțelegință și înălțime la garduri și construcții.
 Împăratul roman care în dorința de a și crea puternice centre de susținere, în acțiunea de distrugere totală a poporului dac, cari prin Decebal începuse a deveni amenințător pentru imperiul latin, se știe, a fost Traian.
 Documentele vremii prezintă că după întâia război între Decebal și Traian, acesta din urmă dându-și seama că o pace sigură pentru imperiul fără distrugerea Daciei, este iluzorie, se hotărăște la o acțiune exterminatoare pentru Daci și în acest scop începe din vreme, după anul 101, preparatiunile.
 El întărește cu fortificații și garnizoană puternice cetățile cari la nevoie ar putea fi oloși cauzei sale.
 Între cetățile întărite cu garnizoană puternică și fortificații, este numită și cetatea Abritus din Sudul Dobrogei (Giurascu I-67.)
 Războiul între Traian și Decebal se desfășoară erotic și legendar pentru rege și împărat, dar trist pentru poporul dac care cade pentru vecie.
 Împrejurările au făcut ca Traian să învingă fără sprinjal cetăților întărite de ei și Abritus și-a continuat existența, luptând cu diferitele ramuri de barbari pe cari Romanii, în declin după Traian, nu-i mai puteau ține dincolo de granițe și care adesea făceau în interiorul imperiului, dese incursiuni de pradă.
 Dela anul 106 și până la 248, cetatea rezistă erotic tuturor atacurilor barbare din Sud, asigurând pacea și progresul, cetăților din Nordul provinciei.
 În acest an însă, vin Goții. — Ei trec Dunărea, asediază cetatea Histria care în cele din urmă cade în mâinile lor. — Din Sud, alta ramură a Goților supun cetatea Marcianopolis (20 Km. de Varna) care se răscumpără plătiind o mare sumă de bani.
 Drumul spre inima Daciei Pontice era acum deschis. — Împăratul Traian Decius, învinge pe Goții la Nicopolis lângă râul Iantra și se îndreaptă spre Abritus.
 Aci este asediat de barbarii Goții. — Înainte de a fi atacată cetatea o prevestire cerească se întâmplă. — În mijlocul ploii izbucnește un puternic izvor care amenință cu înecul cetății.

DOBROGEA DE SUD

DE SUD: ABRITTUS BLOC

— Kallitras —

Nimeni din conducători ce-
-tăți nu poate găsi mijlocul
de a opri nenorocirea. Vine
dintr-un calugar creștin care
căruț pe guvernator să um-
-le craterul isvorului cu lână.
caușe de lână, împedea
nenorocirea. — Calugarul, însă
pevestește o mare nenorocire.
A doua zi Goșii erau
zidurile cetății.
Garnizoana cetății la frun-
-te cu împăratul ar fi putut
piept dușmanilor până
la sosirea ajutorului dela ce-
-tățile vecine.
Dar secretul apărării cetăți
a fost smulsa de un spion și
datul Goșilor. — Fica guver-
-natorului luase parte la con-
-siliul care discuta apărarea
cetății. — Goșii erau în număr
mare. — Ei atacau dinspre
Sud în celelalte părți ale
cetății atacul era greu căci
era adânci pline cu apă stră-
-lău cetatea. — Aceste laturi
nici nu era aparate de legi-
-onari.
Aflând din spusele tetei,
un spion, acest lucru, într-o
noapte Goșii taie adânc de-
-al din N. cetății în două lo-
-curi, golind abia apei și
atacând deodată din trei di-
-recții. Sud, Est și Nord și pu-
-nând astfel în mare pericol
cetatea — Trădarea ficei gu-
-vernatorului a fost aflată și ea
a fost omorâtă de propriul
ei tată. — Văzând Traian De-
-cius că cetatea va fi supusă,
a tras tras bogățiile toate și
împreună cu trăsura sa de aur,
le-a aruncat într-o fântână din
cetate. — În valmășagul luptei
apoi mulțimea fără număr a
Goșilor, a distrus oștrea ro-
-mană omorând și pe împărat
și punând stăpânire pe cetate.
Săpăturile făcute de Goșii
la dealul Nord de cetate se
văd și astăzi și au o adânci-
-me de peste 20 metri. — Ele
trebuie să fi fost așa de adâ-
-nci încât să fi secăt apele
din jurul cetății, înlesnind tre-
-cerea oștirilor, dacă după 17
veacuri de măcinare a de-
-calurilor, adâncimea lor este—
cum am spus—de peste 20
metri. — Aceste tăieturi nu pot
avea nici o explicație geolo-
-gică și poartă azi numirea de
Chesicari; Chesicul Mare
apre nord și Chesicul Mic
mai spre N. E.
Cetatea mereu a fost ras-
-colită de căutători de comori
în decursul vremurilor, dar
la-a folos.
De ce împăratul Traian De-
-cius nu s'a ridicat aci un
monument este lesne de în-
-țeles dacă ne gândim că o-
-dată supusă de Goșii și pa-
-răzită de Romani, autoritatea
Romani asupra Daciei Pontice
era apusă.
Importanța strategică a ce-
-tății, încetează odată cu lupta
dela 250 în care Decius cade
trid.

Dela anul 275, cetatea
Abrittus, devine un important
centru religios, alături de
Durostorum, fiind reședința
episcopala, după cum Hierac-
-les și Casiodor afirmă în ale
lor scrieri (R. Șeișana-Dobro-
-gea).
Locuitorii nu au părăsit-o,
populația acum era un ames-
-tec de neamuri pe care in-
-terese de credință și afaceri
le țineau legate, fără ca, ce-
-tatea prin viața ei socială
să și piardă caracterul ro-
-man. Poate că sămburele
creștinismului a fost aruncat
aci de legiunile romane, po-
-ate de robii aduși de Goșii
din alte părți ale imperiului,
unde atacaseră înainte, în-
-pate este că acest sămbure a
găsit teren prielnic și un a-
-mestec de autoritate religio-
-asă și romană se exercită a
supra cetății, ridicând-o la
mare importanță religioasă.
Act era cea mai frumoasă
basilică din împrejurimi, aci
și avea reședința episcopul
Ursus care în parte la Sino-
-dul Ecumenic dela Niceia din
787, în scriptele cărui, ca
minte lumina și om influ-
-ent, figurează episcop creștin
de Abdaad, ceace este o
nouă numire a Abrittus-ului.
Este curios cum s'a ajuns
la aceeași numire a cetății
Abrittus, ABDAAD. Cuvântul
îmi pare a fi de origine ar-
-rabă și probabil că el a fost
utilizat numai în ce privește
episcopatul creștin, care nu
e exclus să fi avut printre
înaintașii lui Ursus, un epis-
-cop de origine sau cu pre-
-ferințe arabe.
Dela anul 787 încoace ce-
-tatea dăinuiește sub numirea
de Abdat Kalessi, păstrând
astfel amintirea vechei Kale
Kalessi a Romanilor, înaintași
de glorioasă amintire, cum
crede profesorul Nicolae Ior-
-ga (Drept Național și Politic
în Dobrogea—41).
Stăpânirea romană și epis-
-copatul creștin din Abdaad,
au bătut monede din care
încă se mai găsesec prin să-
-păturile ce se fac în cetate
pentru exploatarea pietrei și
cari monede contribuie mult
la stabilirea drepturilor ro-
-mâne în Căminarii și la des-
-cifrarea trecutului strămoșesc
pe aceste locuri.
Toate piesele numismatice
de acest fel, au pe o parte
chipul episcopului sau unui
sfânt creștin, iar pe revers
înscrisul romane sau chipuri
de legionari.
Cete mai clare, par a data
din anul 850; nu se poate
preciza numele episcopului
care le-a bătut, Ursus sau
altul.
În mod sigur însă, înaintea
lui Ursus, în Abdaad (Abrittus)
au fost și alți episcopi
câci la anul 313 când Con-

stanțin cel Mare dă edictul
de recunoștere al creștinis-
-mului, în Dacia Pontică ex-
-istau numeroase centre creș-
-tine între care și profesor
Giurescu enumără Abrittus,
Istai (V.I.197).
Din înținderea de azi a
României, putem afirma că,
cea mai veche provincie creș-
-tină este Dacia Pontică, Do-
-brogea.
În Muntenia, sămburele
creștinismului este aruncat
lăz'u abia după 414 de Ni-
-ceas de Remeslann.
După anul 850 cetatea A-
-brittus, zisă Abrittum iar dela
această epocă Abdaad, din
ce în ce mai dezbrăță de
lutela romană și mai expusă
deci incursiunilor barbare,
care o pradă, își pierde și
din importanța religioasă.
Nu mai există documente
care să precizeze istoria ce-
-tății și episcopiei Abdaad de
la anul 850 încoace.
Nu este exclus ca ele să
vadă lumina zilei cu ocazia
săpăturilor metodice ce s'ar
face aci în curând.
Faptul că aceeași situație
neciară o are și episcopia
Vicinei, despre care se vor-
-bește când în Abdaad nu
mai știm că există o epis-
-copie, ar putea să ne facă a
ne întreba dacă, pusă fiind
în nesiguranță episcopia A-
-bdaad nu s'o fi mutat sus
lângă Măcin, sub gurile Du-
-nării luând numele de Vicina.
D-l profesor Ioraga vorbește
numai despre existența ei
deasupra Măcinului, fără a
preciza trecutul ei.
De aci, în 1359 lăchint de
Vicina, episcop creștin, este
adus din ordinul patriarhului
dela Bizanț ca mitropolit al
domnitorului Nicolae Ale-
-xandru Băsearab, pentru Mun-
-tenia.
Când episcopatul creștin
a încetat a exista în Abrittus,
cetatea și a urmat felul
ei de viață din ce în ce mai
hărbuțiu de barbari.
Ultimei barbari care pun
stăpânire pe întreaga Do-
-broge în a doua jumătate a
veacului al 15-lea, sunt Tur-
-cii. Ei transformă Dobrogea
în *Dobruget IIII*, iar cetățile
clădite în epoca romană își
turcizează numele. Astfel A-
-brittus devine din Abdaad,
Abdat sau simplu Kalea.
Turcii ocupă cetățile și fe-
-lul vieții lor familiare, cu
toate superstițiile populare și
ritualele lor religioase, silesc
pe ceilalți cetățeni să pără-
-sească cetatea. Nicl Turcii
însă n'o locuiesc multă vreme.
Felul vieții lor din acea vre-
-me, meru războinici, pră-
-dători, oameni nelegali de
glie, pe care cetatea îi în-
-bușea, îi sufoca ei fiind de-
-prinși cu totul sub corturi,
afară în largul zorilor, oameni

deci fără grijă de întreținerea
cetății, firea lor cum am spus,
a contribuit mult la lăsarrea
în părăsire a cetății, la nă-
-ruirea ei.
Faptul este explicabil. Ved-
-em cum sub ochii noștri
se pot năruia castele și bis-
-rice, monumente fără care
poate istoria noastră ar fi
lipsită de documente, dacă
nu s'ar îngrijit de conservarea
acestor relicve sfinte ale tre-
-cutului nostru.
După anul 1606, populația
cetății Abrittus era formată
numai din Turci, cari însă
încet, încet, cum am spus,
părăsesc cetatea definitiv și
trei sate turcești prind a se
înfrîșa în jurul cetății.
La Nord de cetate, 2500
metri într-o vale închisă de
un deal înalt de peste 100
metri și un platou cari se
continuă spre Adam Clisi
se întemeiază satul Aplatat,
format numai din Turci. —
Numirea lui se vede că vi-
-ne dela numele cetății A-
-brittus, de Abdaad. — Pe o
parte și alta a văii îngră-
-mădite fără nici o estetică,
cartierele turcești au viețuit
oriental până în războiul din
1877, dală dela care emigra-
-rea Turcilor din Aplatat în-
-cepe.
La 1,5 Km. Est de ce-
-tate, alta parte din locuitorii
Abrittus-ului nu fondet
satul Devegechioiu, ceace
românește înseamnă satul
Cămilei. O dovadă că în
veacul al XV-lea aci trăiau
cămile, după cum în nordul
Moldovei, zimbrii. Populația
acestui sat în majoritate era
formată din Tătari. Astăzi
însă în Căminaru nu mai
există nici un Turc sau Tă-
-tar, căci dela 1877 au emi-
-grat cu toții, locul lor fiind
ocupat de mocani.
Cei mai credincioși turci,
cari după cucerirea cetății
Abrittus, s'au putut întoarce
la Meca să sărute piciora
sfântă, înapoere au pără-
-siti cetatea, fondând pe a-
-cești vale cu Devegechioiu,
mai spre Est cu un kilome-
-tru, satul Hagichioiu (pe ro-
-mânește Hagii hagiului chiot-
-sat).
Că și epoca romană, e-
-poca musulmanilor a apus
și ea.
În satele cari adăposteau
odinoară pe cucuritorii ce-
-tății Abrittus, astăzi nici
20% din numărul total al
populației nu este format de
Turci.
Și chiar și acest procent
va scade poate fiindcă po-
-pulația turcă este atrasă de
chemarea dulce și sfântă a
patriei, căreia nimeni nu-i
poate rezista.
Urgii omenești au năruit
zidurile măreței opere roma-
-ne
(continuare în pag. 4-5)

„Tot ce vezi, oaspe, cât e Ro-
-ma de mare, n'a fost, înșelata de
trăgălești Aeneas, altcava decât co-
-lita și țără" sunt cuvintele ce
cază începe o elegie a poetului
latiu Propertius, închinată origi-
-nelor Romai și totuși d'n modele
primilivitate a acestui aspect
pe dealuri nu ține abia cal de trium-
-fator și își Romaius, înșelata con-
-sulare, pularea imperiului, domi-
-nația lumii. Victoriilor de astăzi
al Romai poate privi stă, dar mai
ales neara. — cănd becazi electrice
indică prin aplicarea succesive
extinderea lor la romane—o hără
mare, fixată nu un zid dela po-
-late Palatiului, a telor regi-
-nilor—europene, existente și astăzi
— de sub autoritatea Ro-
-mai. Sub Traian, când imperiul
sîngos cea mai mare extensiune,
Dacia laică și se în Adal țară-

TROPAEUM TRAJANI

turilor cucurite. Dacia Pontică,
însă—nume dal Dobrogei de Pă-
-ran și răstut acum de d. prof.
Const. C. Giurescu — se bucura
mai mult de binefacerea domina-
-ției romane. Lăstărea își trimi-
-tase, încă din epoca augusteană,
deși în exil, una din personalit-
-țile Romai, pe Ovidiu, își trimi-
-tase mai înainte legiunile în do-
-rice să asigure o pace romană,
pe care numai înși numai Au-
-gust, iar mai pe urmă Traian, a-
-veau să o întoneze. La jarmul
Dacubului Sfânt, de o parte și
de alta a lui, până la Pontul Fe-
-xio, străbunii noștri gelo-daci în-
-semnau, pentru imperiul roma-
-nă, un pericol perpetuu, ca și
popoarele germanice la Rio. De-
-pă furtăii război dacic Traian își
dă seama că o cucerire definitivă
și sigură a Daciei nu poate fi de-
-cât prin întărirea dominației la
Dobrogea, și făcea întărirea ei
prin fortării și cetăți dealuogel
grății Căminarii și în interior.

TROPAEUM TRAJANI

Opera era posibilă, fiindcă această
regiune ponto-danubiană era în-
-dostat de romanizată. Spiritul la-
-tin pătrunsese. Găsim aici, ca o
-dinoară la Roma, „colus și țără-
-bă”, dar a izbucit să facă un ter-
-ritoriu de puternică civilizație ro-
-mană. Si ne gândim la marile
cetăți din capriusul Pontului Sfânt,
la *Durostorum, Civitas Tropaei,*
Abrittus, — ca să dăm exemplu
pe cele reprezentative — măre-
-tind în acea epoci de gloria la-
-tina. Din umbra zidurilor lor rău-
-nă, din bătălii lor acelușitate arcă-
-lăstărea în via lumina. Copii ai
-lăstărea latine, noi astăzi ne în-
-drăpăm pașii spre stăsele altare,
ce să le sprindem din nou și să
-adăcem pe ele lamare curată a
-căr țără contro latin, și măre-
-mie țărăreș. Iapta sigura și a-
-lăstărea dăreă Căci Tu regere
imperio populus... memento.

ION MICU

Aduarea crescătorilor de oi din jud. Constanța

După cum am anunțat Sâmbătă 18 crt., în sala de consiliu a prefecturii, s'a ținut adunarea sindicatală crescătorilor de oi din jud. Constanța. Au participat și crescători cari nu sunt membri ai sindicatalii, adunarea fiind astăzi o manifestare de breasă.

Adunarea a început prin alegerea unui nou președinte al sindicatului, în locul d-lui Gh. Golea care a demisionat.

A fost ales d-l dr. Teodorescu, directorul Oasii Palas.

S'a hotărât apoi ca sediul Sindicatului să fie în Constanța, la un loc cu acela al cooperativei zoc-agricole pentru valorificarea produselor oilor, care a luat ființă de curând.

După aceea, d-l dr. Teodorescu face o expoziție asupra organizării profesionale a crescătorilor de oi, citând exemple din Germania, Franța, Danemarca etc.

Deși vorbește apoi despre selecționarea oilor în legătură cu rentabilitatea lor și de câteva sugestii crescătorilor în această privință.

Adunarea hotărăște după ce meronose dăcații având, în vedere că porumbul, și ovăzului s'au ecumput ajungând la 4-5 lei/kg., în general costul creșterilor fiind ridicat, să se interzică la țerșile competente pentru ca să se fixeze prețurile la kg. de lână astfel: 100 lei/kg. lână de țigăie fină și apocă 90 țigăie comune karabab, (țigăie de Cadulater) 70 lei/kg.

S'a cerut ca să se ia în considerare intermediarii care speculează pe vințarea crescătorilor. De asemenea s'a atras atenția ca lână să nu mai conțină ulei, țușă, cornezi și aceeași căci în acest caz negușorii fac dificultăți.

S'a un expediat telegrama: d-lor miniștri ai agriculturii, apărării naționale, cooperării și economiei naționale, rugând pe părți acestor departamente să ia măsuri pentru dreptă valorificare a produselor oilor.

S'a hotărât ca adunarea generală să se țină la 25 Martie în localul prefecturii când se va invita d-l Rezident Regal N. Ottescu.

In chestia Negulescu

(continuare din pag. 1-a)

furați; dacă niciodată nu se vor putea preciza milioanele „manevrate” de faimosul Negulescu (deși nu cântărea sumei va cântări în cele din urmă la apăsarea pedepsei); o sumă totuși se va putea stabili până la un ban: **aceea cu care a fost frustrat Statul.**

Și pentru aceasta va răspunde, cu prisosință „pielea” afanată azi a fostului hamal și alături de a lui, acelea ale demnilor săi vătafi, cări l-au secundat — deși aceștia într-o proporție injustă fiindcă nici de departe n'au încasat realmente sumele ce rezultă din scripte. Ele au fost în mare parte înghițite tot de Negulescu.

Și tocmai aceasta va deslășui finalul „dramei”. Înaintea legilor și a lui Dumnezeu, Negulescu — nu este excus — să fie „bătut” de propriii lui tovarăși.

Dar precizările noastre, preliminare și sumare, nu s'au încheiat cu acestea.

Sentința în procesul fraudei su taxele petrolifere

Cerșea Criminală s'a pronunțat ieri în procesul fraudei cu taxele petrolifere stvârșite la dăuna primăriei municipiului în valoare de 2.450.000 lei.

Cei patru defraudatori, au fost condamnați, după cum urmează: Ion Ionț, fost conducător al primăriei, la 2 ani închisoare; Him Wissemfeld, fost procurist al firmei „Promp”, la 1 an închisoare și 1000 lei amendă; Ionel Ciocăreanu, fost procurist al firmei „Biroaurile Unite” la un an închisoare și 1000 lei amendă; și Nicolae Ilichea și Georgescu, foști în serviciul casei „Promp” la 4 ani în închisoare și 1000 lei amendă.

Deasemenea cei patru astora și frații lor au fost solidar obligați la plata sumei de 80.000 lei despăgubi către primărie drept cheltuieli de judecată și 4000 lei către st. l.

Constanța geamilor ortodoxe

(continuare din pag. 1-a)

nească..., pentru că nici una — nici alta nu reprezintă imaginea pravoslavnicei noastre, tradiționale... Amândouă apar deadreptul streine de specificul nostru românesc-ortodox...

Nu putem să nu le recunoaștem... „frumusețea”...; chiar... „ingeniozitatea”... arhitectonice ori artistice; dar nu ne putem lăsa furați extazului mistic, în fața lor, căci ele n'au prins nimic din vibrațiile ortodoxe ale sufletului nostru, valah... Ca români ortodoxi — și, mai ales, ca dobrogeni — vrem, cel puțin în ridicarea lăcașurilor sfinte, arhitectura și pictura să urmeze tradiția și stilul strămoșești.

Nu este bine — nici în interesul nostru să construim o Constanța de... geamii ortodoxe!.

Noul membru în consiliul superior F. R. R.

Monitorul Oficial de Sâmbătă 18 Martie publică decretul regal, prin care se numesc membri în consiliul superior național al „Frontului Renașterii Naționale”: d-nii A. C. Caza și Istrate N. Mișescu pentru ocupațiuni intelectuale; d-nii Selim Abdulahim și Enciu Nicolof pentru agricultură și muncă manuală; d-nii: Gheorghe Toporoș și Cristu Toncof pentru comerț și industrie.

BRODEZA
Doamnă serioasă
Str. Ștefan cel Mare
No. 88. Etej

Popula romanizată de sud: ABRITUS

(continuare din pag. 3-a)

ne, Abrilius, în cursul vremii. Veacurile au șters inscripțiile, au măcinat pietrele cetății, și le-au îngropat, dar nimic nu poate șterge din istoria lumii, amintirea gloriei pe care ctitorul Abrilius a frânt-o, în trecutul eroic și legendar al strămoșilor noștri.

Dovezile acestui trecut, care fac cinste neamului, stau de veacuri și milenii sub povara lespezilor de piatră, așteptând să fie descifrate, pentru zidirea unei istorii naționale cu rădăcini adânc înfipte în negura trecutului și categorice, spre a fi înțeleasă într'un singuriei și de cei depriși cu răstălmăciri interesate.

Un împărat roman și o onste, au pierit în război pentru apărarea onoarei și libertății romane, în anul 250 la Abrilius.

O episcopie vestită fiind la Abdasid (la Abrilius) în anul 787.

Poarta de Sud a Daciei Pontice, Abrilius, este o cetate care trebuie cercetată și conservată. Ea este o poartă a romanității noastre în Dobrogea și prin ea, se pare, cohortele de asilzi vor trece — din indemnul Ex. Sale d-lui N. Ottescu, Rezident Regal al Ținutului Marea — să desgroape vestigiile trecutului.

EMIL GH. MUTULESCU

Informații

Incețând delegația d-lui colonel Spireș, d-ni M. Rășenescu, prim pretor de Mbngalia a fost delegat a îndeplini atribuțiunile de prefect al județului Constanța, până la numirea unui nou titular.

Vineri s'a ținut adunarea generală a Regionalei de sporturi nautice din Dobrogea.

A prezidat d-l comandor Paul Zăliar.

S'a ales comitetul de conducere alcătuit din d-nii: C. dor Zăliar, leg. Chiriac, prof. Ștefănescu, căpitan Bercea și căpitan Mureș.

În diferitele comitente au fost aleși apoi: Lt. Col. Șicărăscu, prof. Pascu, căp. Gheze și d-nii Demitrie-Cristian și Ștefănescu, c-dor Vișdăscu căp. Prejbeanu etc.

Adunarea a fixat liniile mari ale programului de activitate pe anul acesta și în special unele amenajări la local. Iabăcării.

Ministerul economiei naționale a primit demisia d-lui N. Bădău din postul de mijlocitor autorizat de pe lângă chobul de cereale Cobadin, județul Constanța.

În ziua de 26 c ora 9 dim. în atelierul de firme și d-lui Tranelis, din str Ștefan cel Mare (ex hotel „Călugărul”) se va ține adunarea generală anuală a micilor industriași.

La Ceai, cafea și prăjituri — consumați numai **ROMUL STANDARD**

Constanța în imagini

MOSCHEEA REGELE CAROL

„DOBROGEA JUNA”

(Cat. IV)

Tarifal de Publicitate

	Linia Corp 5
Deia 1 1000 linii	Lei 7.5
Deia 1000 linii sau	7.5
Anunțurile colectivelor de toserii	18
Bilanțuri, convocări, notificări, etc.	20
Știri artistice, judiciale școlare	15
Informațiuni comerciale minimum 5 linii	17.5
Informațiuni financiare minimum 5 linii	17.5
Informațiuni Loterii de Stat	20
Informațiuni colectivi de toserii	20
Intrări electorale, anunțuri	25
Articole, dări de seamă comerciale, etc. în corpul stăruirii	
Anunțuri mortuare maximum lei 1000 (90 linii) și minimum lei 250 (80 linii)	
ORICE ANUNȚ IN TEXT	
Anunțul comercial și financiar	10
Parastase, mulțumiri mortuare maximum lei 300 anunț	
Parastase cuprinzând în același anunț 3 norme maximum	
anunțul lei 500.	
Anunțuri de logodnă, căsătorii și botezuri lei mult 15 linii	15
Anunțuri de logodnă, căsătorii și botezuri, etc. în informațiuni, nedepășind 10 linii	20
Namiri, nemeșuri, diplome, decorații etc. în informațiuni, nedepășind 10 linii	30
Acte juridice, sentințe, hotărâri, cereri de naturalizare, etc. în anunțuri linia	
Acte de mulțumire	
Acte de mulțumire în informațiuni	
Carte cu scrisori, piese de lung text	
Extracțe de divorț simple, bucată lei 400	
Anunțurile editurilor și librăriilor se taxează după un tarif special	
Schimbarea de nume, 3 publicațiuni	Lei 60
Anunțuri dela instituțiuni industriale 1 pagin	25.00
Anunțuri comerciale 1 pagin	25.00
Anunțuri financiare asig. ofte. etc. 1 pagin	30.00
Anunțuri comerciale jumătate pagin	33.00
Anunțuri financiare asigurări oficiale jumătate pagin	38.00
Publicitatea pentru licitațiile Casei autonome, Regii Comerciale	20
Anunțurile tribunalelor pentru consolidarea de terenuri petrolifere, linia corp 5	115.00
Publicațiuni de licitații mobiliare, lichieri pentru indieri de convențiuni pentru fiecare anunț.	250.00
Orice nepublicațiuni	10.00
6, 7, 9, 11, 13, 15 linii etc. nu se admit decât socotit la 10, 15, 20 etc. linii	17.5
Anunțuri financiare asigurări oficiale un sfert de pagin	28.00
În paginile din dreapta cu 10 la sută în plus	
În niciun caz nu va fi mai mare de 3 luni. Acesti anunțuri se vor publica Duminică și sărbătorile numai atunci când va fi posibilă, obligații.	
Anunțuri de dimensiuni mai mari de 4 coloane se taxa în categoria anunțurilor speciale, astfel:	
Primele 4 coloane se vor taxa conform tarifului obișnuit înălțur numărul de linii.	
Cele trece de 4 coloane tarif dublu.	
Reclamele pentru ziare, cărți, reviste, broșuri, se taxează cu tarif dublu.	
P. S. — Anunțurile mai mici cu spațiu de 10 linii, se vor plăti tariful de 10 linii. Anunțuri și informațiuni cu fracțiuni de linii adică 0. Orice anunț cerut să apară Duminică și sărbătorile legale, 25 la sută în plus.	